

NAGYKÖRÖS és VIDÉKE

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap. A „Nagykőrösi Gazdasági Egyesület” hivatalos lapja.

<p>Szerkesztőség és Kiadóhivatal: Nagykőrös, IV. ker., Kossuth Lajos-tér 35.</p> <p>Megjelenik hetenként háromszor: Kedden, csütörtökön és vasárnap reggel.</p>	<p>Főszerkesztő: Magyar Kázmér.</p> <p>Felelős szerkesztő és laptulajdonos: D. Tóth Ferenc.</p>	<p>Előfizetési árak: HELYBEN: Egész évre 10 K, 1/2 évre 5 K, 1/4 évre 2-50 K</p> <p>VIDEKEN: Egész évre 12 K, 1/2 évre 6 K, 1/4 évre 3 K. Egyes szám ára vasárnap 10, hétköznap 4 fillér. Nyílttér soronként 60 fillér.</p>
---	---	---

1916.

44 sz. Mély alázattal, a Gondviselés előtt porba omlva írjuk le az új esztendő évszámát, a harmadikat a világháború borzalmai közepette . . . 1914, 1915, 1916. . . Kezdünk 1914. virágos, napsütéses, forró nyarán, dalszóval, lelkesedéssel, mindhalálig elszánt, bátor akarattal. Folytattuk 1915. telén, tavaszán, nyarán, őszen nem csüggedő kitartással, hűsi odaadással, mindent a haza oltárára áldozó, nagy szívvel, az egész világot bámulatba ejtő, magyar vitézséggel. És odaadtuk mindenfélket: apáinkat, fiainkat, völegényünket, aranyos szép, piros arcu, acélkaru, doli legényeinket, a legdrágább kincset ebben a nyomorult életben, oda — a hazának, a jövőnek, a magyarság fenmaradásának, az emberiség eszményének . . .

És most, 1916. hajnalán a jól végzett munka büszke tudatával, a hihetetlen áldozatokat hozott szív és lélek önérzetével, a sok veszteség és gyász fájdalmával, leülünk a porba és hamuba” és „sírván-sírunk a mi fiaink

elvesztén” és megalázkodva kérjük a minden idők és változások örök Urát, Istenét! Legyen már vége a borzalomnak, legyen béke, áldott, csendes munka az öldöklés után.

Ez a mi újévi érzésünk, köszöntőnk, programmunk. És ezzel be is fejezhetnők a „boldog újévet” mondó kívánságunkat.

De érezzük, hogy mint Nagykovács városunk nyilvános életének egyik kötelességtudó tényezője, tartozunk közönségünknek, a mi megértő és hűségesen támogató olvasóinknak egy kijelentéssel: azzal, hogy *részünkről sem anyagi, sem szellemi áldozatot nem sajnálva, leszünk és maradunk, akik voltunk*; a magyar érzés, az emberi eszmények, az erkölcsileg szép, jó és nemes, az igazi közérdek, a haladás, városunk javának, hűtor szószólói, önzetlen szolgálói. Bizonyítjuk azzal, hogy dacára a háborús drágaságnak, az eddigi keretben és az eddigi áron állunk ebben a nehéz esztendőben is a közszolgálatára, szíves olvasóinknak rendelkezésére. „Isten, áld meg a magyart!” — Ez az újévi kívánságunk.

Előfizetési felhívás a **Nagykovács és Vidéke** hetenként háromszor — vasárnap, kedd és csütörtökön — megjelenő *politikai, közgazdasági és társadalmi lapra*

Előfizetési árak:

Helyben.

Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., egynegyed évre 2-50 kor.

Vidéken.

Egész évre 12 kor., fél évre 6 kor., egynegyed évre 3 kor.

Egyes szám ára vasárnap 10, hétköznap 4 fillér. Nyílttér soronként 60 fillér.

Előfizetési felhívásunkat azzal az emlékeztető igazmondással zárjuk, hogy — Nagykovácsön soha se lett volna

Gazdasági Egyesület és Hangya, ha lapunk nem lett volna!

Hogy mit jelent ez a két gyönyörű intézmény városunk életében: ti tudjátok! Hogy mennyit dolgoztunk értétek mi, e lap kiadója, szerkesztői és munkatársai, azt mi tudjuk!

TÁRCA.

Fohász Újévre.

— 1916. —

Írta: Soós Ferenc főgím. VII. o. t.

Átszenvedtünk, eltemettünk
Egy borzalmas esztendőt,
Merüljön hát feledésbe,
Borítsunk rá szemfedőt.
S ha elsírnék, elzokogjuk
Beteg lelkünk bus dalát,
Fájó szívünk' új remények
Lágy szellője hatja át.

Álmodozva várunk Újév
Rózsaszínű hajnala,
Hej, pedig e derengő pir
Oh be sokszor megcsala!
De most egyszer pirkadó ég
Hozzáld áldást mireánk,
A szörnyű vész ne dulja már,
Ne pusztítsa szép hazánk'.

Némuljon el a tomboló
Fergetegek vad árja,
Hisz' a szívünk, árva lelkünk
A szent békét úgy várja!

Hozzád szállunk imádkozva
Könyörülő Istenünk,
Nem tiporhat el az ármány,
Hogyha Te vagy mivelünk!

Nem győzhet a gaz ellenség
Esküszegő tábora:
Eltöltötte őket a gőg,
S hiuságuk mámorára!
Adj fölöttük jó Istenünk
Döntő, fényes diadalt,
Ez a jelszó zendüljön meg:
Félve tiszteld a magyart!

Zokogja a bus gerlice,
Fülemile hirdesse,
Hogy a béke angyszárnyon
Közéget már, nincs messze.
Minden fűszál, futó szellő
Békességről susogjon,
Adjál Uram gyözedelmet
S viruljon e drága hon!

Régóta sir már a magyar,
S könnyek között kesereg,
Szemeiből hull a zápor
S bus orcáján leperog.
Jó Istenünk irgalmadat
Erősítsd mirajtunk!

Áldásodért esedezzünk
És Előtted főt hajtunk.

Hallgasd meg hát fohászkodunk
Magyaroknak szent Atyja:
Szívünkben jön minden érzés,
Mely imánkat áthatja.
Gazdag kalászt, vig aratást,
Jókedvűt adj minékünk,
Akkor, ha az ellenséggel
Sikra szállunk, nem félünk!

Győzelemmel térjenek meg
Hős fiaink ez évben,
Isten, Haza és Szabadság,
Szentháromság nevében!
Ajkukon a himnusz zengjen,
S viduljon fel a róna,
Melyről sokszor álmodhattak
Szegény fiuk azóta . . .

S ha megjönnek örvendezve
Ölelő két karunkba,
Ujra éléd minden, minden,
Serényen foly a munka;
Felvirul e drága haza,
S hálál rebeg az ajkunk,
Mindenható jó Istenünk
Könyörülj hát mirajtunk! . . .

Nyugodt önérzettel állunk elétek városunk közönsége.

Támogassátok lapunkat!

Hazafias üdvözléttel:

Nagykörös, 1916. jan. 1.

A szerkesztőség és a kiadói hivatal.

Újév napján.

Ismét egy év napjai és éjszakái multak el felőlünk, ismét egy olyan esztendő, amelyben több baj és bánat volt, mint öröm és megnyugvás. Új és új harc, mintha vége nem szakadna a háború zivatarjának és mi valóban aggódva kémlelhetünk bele a jövőbe, mit hoz az új esztendő.

Soha ilyen titokzatos, ilyen mélyen sötét még nem volt a láthatár, amióta az új esztendőt várják az emberek. Még a mult évi új esztendő ennek a most elmult esztendő hajnala sem volt ilyen különös, ilyen felfoghatatlan.

A mult évben még mindnyájan hatása alatt voltunk annak a rettenetes gonosz teltnek, amely harcunkat felidézte és még tudatunkban voltak azok a számítások, azok a feltevések, amelyeket egy világháború esetére nemzetgazdászok és szociológusok csináltak. Ezek a számítások mind azt mondták, hogy egy évnél nem tartat tovább a háború. És ezek a számítások megvigasztaltak bennünket.

Biztunk bennük és biztunk abban, hogy ha kiverjük határainkról az orosz, végét is vetítettük a küzdelemnek, mert befogják látni, hogy mider: hiábavaló.

És azóta felvirradt a háború legdicsőbb, legboldogabb napja is mireánk, a gorlicei áttörés napja és azóta messze határainkon túl kergettük mindenféle az orosz és ime, Szerbia leverése, az entente dardanellai kalandjának kudarcra, fényes és elhátározó győzelmeink sorozata még mindig nem bírták józannabb belátásra ellenfeleinket, a számítások pedig dugába döltek. Mindenki tévedett, a világháború tarthat tovább is mint egy félév, és ma a második új esztendő napján még kevésbé látjuk a végét, mint egy évvel ezelőtt.

De ha egyes szimpomákat nézünk, itt nem akarjuk őket most felsorolni, akkor mégis csak arra kell következtetnünk, hogy a jövő új esztendőnek meg kell hoznia a békét. Ma már azok is, akik a háború intézőitényezői voltak, látják, hogy a további vérontás hiába való, nem segíti előre a nagy célt a béke megszerzésének célját. Azok az ellenfeleink, akik viszont ma még ezt nem látják, vagy nem akarják látni, rövidesen előkészítik az utolsó csapást, amely döntő csapásnak készül és akkor fogják belátni, hogy nincs már segítség, hogy ha tovább harcolnak, akkor nemcsak az vesz el, ami ma már elveszett, hanem elvesz minden, hatalom, hadsereg, terület.

Bármily sötét tehát az új esztendő, bármennyire ködös is a láthatár, mégis van valami halványan pislákoló fény sugar ebben a nagy sötétségben. Remélünk kell és ma már büszkén remélhetünk. A magyar nemzet megtette köteleességét és ez a köteleesség tudás nem volt eredménytelen. Diadalmasan leng a szövetséges lobogó ég felé és kell, hogy diadalmasan legjen továbbra is.

Az elhagyott központi hatalmaknak az áruló szövetséges helyébe új becsteltes

szövetségesük támadt, kettő is egy helyett, és az áruló hűtlen pajtás mit sem tud használni azoknak, akiknek zsoldjába szegődött. Nem lehet igazságos ügy és nem juthat győzelemre, amelynek védelmezője, pártfogója egy hitszegő is.

Újév napján gondoljunk arra, hogy ez az esztendő is hozhat ránk fájdalmas, szomorú veszteségeket, de az egész nemzet már nem veszíthet, és ma ez a fő. Ha nem is tudunk semmit, de annyit biztosan tudunk, hogy a most kezdődő év mérlege, bár mi történik is, mindenesetre jobb lesz, mint a most elmult esztendőé. És ez legyen az a vezető gondolat, amely bennünket az új év küzdelmeiben megerősít és bátorít.

Új, könnyebb esztendő.

Az új esztendő könnyebb esztendő lesz, mint a régi volt. Nemcsak a reménység, vágyakozás, sóvárgás mondatja ezt velünk, hanem az események logikája. A tisztánlátás, hogy mi történt az 1915-ik esztendőben és mi történhetik az 1916-ikban?

Az egyik kérdésre már megfelelt a történelem, a másikra csak — elismerjük — a jövőmondás felelhet, ámde ez a prófétálás is az előző történelmi események szilárd, reális alapjára van feltevve. Tehát aligha csalódhatunk.

A mult esztendőben, igaz, nehéz tusakodások után, megvertük az összes ellenségeinket, amik még meg is szaporodtak egy nem várt újabb ellenségünkkel: az áruló, hitszegő olaszsal. Viszont azonban diplomataink, politikusaink ügyes és hosszas, fáradságos munkája révén kaptunk egy hibebb, megbízhatóbb új szövetségest: a bolgár nemzetet.

Hálások lehetünk politikusainknak, akik mindezt így, a laikusoktól nem is tudott hihetetlen erőfeszítésekkel, láthatatlan kezek finom munkáival meg tudták csinálni, épen úgy, mint hadvezetőségünk és szövetségeseink vezérembereinek, akik seregeinket győzelemről-győzelemre vezették.

Ma már nemhogy az oroszok volna a Kárpátokban, hanem az egész Orosz-Lengyelország a miénk, összes váraival és Szerbiát is végigsöpörtük. Petár bujdoklik. Nándorfelvár újra a miénk.

Ez a mult esztendő története: összépréslét, rövid kivonatban. Ehhez tartozik még az, hogy az ellenségeink — kivált az angolok — ki akartak bennünket éhezteni. Nem sikerült nekik. Anyyira-menyíra adott az Isten jó termést, meg aztán felszabadultak a dunai utak — Törökországon át — egész Kis-Ázsiáig. Bennünket ezután nem éheztet ki senki! Még Románia is — és ez újra a mi diplomáciánk sikere — ötvenezer waggon gabonaneműt szállít részünkre és szövetségeseink részére. Ez is valami. Tehát nincs mit félni.

Ha eddig megéltünk, megéltünk ezentul is. Nem könnyen. De mégis tán könnyebben, mint az előző két évben. Ebben reménykedjünk.

És reménykedésünk egészen reális,

de összevetjük a multat a jövővel. Mi vagyunk az erősek. Ellenségeink pedig meggyengültek. Már most csak azon kell törekednünk, hogy mi itt belsőleg, a magunk dolgainak, elintézésében ne gyöngüljünk meg.

Tartsunk ki végig abban a dicséretes és ellenségeinktől igrilyelt összetartásban, egyetértésben, ami a magyarnak ezer esztendő viharaiiban mindig közös jellemvonása volt: a veszedelem pillanataiban mindig összetömörült.

Béke időkben apró ellentétek szétválaszthatnak bennünket, de most ily világvizatar között, ne tekintsünk semmi másra, csak a végső diadalmas győzelemre.

Ami azután jön, majd elintézzük lovagiasan egymás közt. Addig csak azt nézzük, hogy jöjjön ránk közös diadal, közös győzelem, mert csak így jön ránk új, könnyebb — holdog új esztendő.

Lesz rézgálic.

A Magyar Szőlőszászák Országos Egyesületének 12 tagu bizottsága 1915. dec. 19-én ismét gyűlést tartott a szükséges rézgálic beszerzése ügyében.

E gyűlésről a következő tudósítást kapuk:

Gróf Zselénszky Róbert megjelent gróf Tisza István miniszterelnöknél, akit szintén arra kért, hogy mint a kormány feje, vegye kezébe a szükséges rézgálic beszerzési ügyét és minden erejével törekedjék arra, hogy ezen szükséges gazdasági cikkel az ország lakossága rendes időben kielégítesse.

A miniszterelnök kilátásba helyezte, hogy Németországból kaphassunk cserébe 800 waggon rezet, ha hulladék rezet adunk érte. Ugyancsak kapható Németországból 40 waggon perocid is, de ezért kényszerül kérnek cserébe s kikötötték a szállítási költség fizetését is.

Hoffmann budapesti cég bejelentette, hogy nála 30—40 waggon rézgálic lesz elárúsítható, melyet felajánlott a földmívelésügyi miniszteriumnak, de többre nem mer vállalkozni, mert a külföldről való szállítás annyiban veszélyes, hogy ellenséges hajó elsüllyesztheti. Svédországban ma a rézgálic métermázsája 600 korona.

A földmívelésügyi miniszteriumnak egyik államtükára egy min. tanácsossal együtt ismét Bécsben volt, arra kérve a hadügyminisztert, hogy oldjon fel néhány rézbányát a litáltás alól, hogy ellenséges hiből rézgálicot készíteni és elég kellemes, biztató ígéretekkel jöttek vissza.

Ajánlás van téve arra is, hogy a rézkénpor keverhető rézgálicsal s egy ilyen keverék métermázsájában van 142 kor. értékű rézkénpor és 90 kor. értékű rézgálic, mely így vegyítve szintén megfelel a szükséges célnak s ennek métermázsája 232 koronába kerül.

A multkor említett s egy mérnök tulajdonát képező két rézbányában itt, Magyarországon már kicsiben meg is kezdtek a rézgálic készítését s arra van kilátás, hogy 1916. március havában már nagyban fogják gyártani az illető tulajdonos mérnöknek mindakét rézbányájában, mert ez

ügyben a kormánnyal való tárgyalás a legkomolyabban folyik s nagy kilátás van arra, hogy pár hét alatt kedvező befejezést nyer.

A pénzügyminiszter is a szívén viseli a nemzetnek rézgálic szükségletét, amelyben már is elrendelte, hogy az állami rézbányákban dolgozzanak.

A perocid hasznos, vagy nem hasznos voltára nézve a 12 tagú bizottságban különbözők a vélemények. Élénk vita tárgyát képezte ez s felemeltetett, hogy volt már a lapokban olyan nyilatkozat, hogy a perocid pótolja a rézgálicot. Az osztrák lapokban azonban azt írták, hogy nem használnál semmit. Németországban, mint onnan írják, használt. Miután Magyarországon még nem ismeretes a hatása, felkéri a 12 tagú bizottság a földm. miniszteriumot, adjon ki egy nyilatkozatot arra nézve, hogy lehet-e a perocidot sikeresen használni?

Szó volt arról is, hogy a rézgálic, amely már Auszriában rekvirálva van, nálunk is rekviráltassék-e? A 12 tagú bizottságnak az a véleménye, hogy nálunk ez nem vezetne célra, mert ez csak hátrányára volna a kereskedelemnek s a legnagyobb cégek visszariadnának az elárusítástól, ami ismét nagy kárára volna a termelőknek.

A kormány minden oldalon széleskörű intézkedéseket tesz s teljes erejével azon van, hogy a szükséges rézgálicot hazánkban és a külföldről bármily nehéz uton is megszerezze s a szőlőbirtokosoknak a kellő mennyiséget rendes időben rendelkezésükre bocsáthassa.

Tehát reméljük a legjobbat!

Aludtam . . .

Aludtam, álmodtam,
S fellebbent előttem a jövő fátyla.
Láttam anyákat talpig gyasza,
Láttam jajgatva könnyező hitvest,
Láttam, mint sínylik millió test
Cafattá zúzva a véres sárba,
S hallottam, mint sir százezer árva.
És zúgott a lég és rengett a föld,
S minden, mi embert rémséggel tölt,
Minden ott volt; az ágyuk hangja,
A fölperzselt várak, taluk romja,
Tűzvész, pusztulás, fegyvercsörgés,
Vert had futása, halálhörgés . . .

De im' pillanat! — s szűnik a zaj.
Távolról közelg tompa moraj:
Emberek jönnek; ifjak és vének,
Ajukon hangzik győzelmi ének.
Ruhájuk szürke, megkopott, véres,
De szeme mindnek csillogó, fényes,
S amerre mennek, amerre járnak,
Rájuk mindenütt ujjongva várnak.
Csókkal, virággal köszöntik őket . . .
Láttam ott sirva kacagó nőket,
Amint ajkukhoz egy rongyot szívtak;
S e mámorban uszó tömegben át
Láttam a jövőt!... Téged láttalak
Boldog, dicső, győztes Magyarorszá!

Mezei Béla.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonainknak, jó barátainknak, kik boldog emlékü feleségem, illetve édesanyánk temetésén megjelentek s ezzel is hozzájárultak fájdalunk enyhítéséhez, ezuton mondunk halás köszönetet.

Becser János
és családja.

Az „Országos Gyermekvédő Liga” felhívására a

hadban elesettek árvái javára a róm. kath. iskola növendékei 92 kor. 42 fillért gyűjtöttek, melynek nyugtázását az alábbiakban adjuk:

I. osztály.

Adakozó neve:	Kor. fill.
Vesely Vencel	·50
Vesely Vencelné	·60
Galambos Jánosné	·50
Számó őrmester	·30
Elek Imre szakaszvezető	·30
Kolozsi őrmester	·30
Czakó Ignácné	·20
Balás Antal	·30
Szabó őrmester	·60
Marton Károly	·50
N. N.	·10
Vesely Iluska	·20
Nagy István	·40
Vesely Iluska	·20
Gedő Hugóné	1—
Pollák Sándor	1—
özü. Bekő Pálné	·20
Gáspár István	·20
Adler Magda	·30
Szente Kálmán	·20
Vesely Iluska	·30
Vesely Józsi	·30
Kohán Czipriánné	·30
N. N.	·10
Kösa Mariska	·20

II. osztály.

Szabady Zsuzsika	·20
Habetler Ferenc	·50
Ványi Ferenc	·10
Habetler Gergely	·20
Simonchich Dezsőné	·20
Habetler Tibor	·20
Kenyeres Juliánna	·10
Weisz Rózsika	·40
özü. Mészáros Lajosné	·20
N. N.	·20
Fleischmann Olga	·20
D. L.	·50
H. I.	·40
Illés Ferenc	·30
D. Tóth Ferenc	·30
Simonchich Dezsőné	·40
H. I.	·20
Csete Mariska	·20
Lang Sámuel	·20
Tóth István	·20
N. N.	·30
N. N.	·20
Kiss László	·20
Brück Sándor	·20
Kiss Terézia	·20
Gál Lajos	1—
Soós Ferenc	·40
Kiss Márton	·20
Schvarcz Pálné	·20
Villám Vilmosné	·20
Várkonyi Gyuláné	·30
Kállai Teréz	·20
Kállai Józsefné	·20
Pásztor Balásné	·10
Pásztor Erzsébet	·10
Kranecs Lászlóné	·20
Pásztor László	·10
Podolák Györgyné	·30
Podolák Katalin	·60
Fabók Pálné	·40
özü. Nagy Józsefné	·20
Fridrich Károly	·20

N. N.	·10
Tóth Zsigmondné	·30
Varg. Józsefné	·30
Polák Feri	·50
ifju Zsiga István	1—
ifju Zsiga György	1—
id. Zsiga István	·60
özü. Pataki Péterné	·10
Csikós István	·20
Varga József	·40
Kracsun Tivadar	1—
Szabó Pál	·40
Zolnai Endre	·40
Salamon Zsigmond	1—
Frank Rózi	·40
Takács János	·50
Fehér Dezső	·50
Kalmár Lajos	·50
Halász Zsigmond	2—
Fodor Arminé	·50
Paites Margit	·50
Izsó Imre	1—
N. N.	·40
N. N.	·20
Szántay János	1—
Soós Lászlóné	2—
Czeczon Ilona	·10

(Folytatása következik.)

H I R E K.

* * *

— Boldog új esztendőnt kívánunk lapunk olvasóinak és barátainak! Adjon a jó Isten jobb jövőt Árpád nemzetének!! Szívünkkel kívánjuk.

— Lapunk legközelebbi száma jan. 4-én, kedden reggel, a rendes heti megjelenési napon fog jönni.

— Személyi hir. Baitz József cs. és kir. altábornagy és Tahy Árpád kecskeméti m. kir. honvédezeres 1915 december 27-én városunkban voltak, mint a sorozásnak katonai részről vezetői. Mindakét magas rangú katonatiszt Bakó József országos képviselőnk vendégszerető házában szállt meg és képviselőnk tiszteletre méltó családjának voltak kedves vendégei, ahol talán mondanunk sem kell, igazi magyar vendégszeretben részesültek.

— Kitüntetés és előléptetés. 1915. nov. 1—5-ike táján Rakowice és Sienikowce között a 308. honvédegyezred orosz tulerővel állott szemben és elkeseredett küzdelem után az oroszokat a mocsárnak szorította. Ezen alkalommal *Szücs Lajost*, főgimnáziumunk volt növendékét, ki akkor hadapród volt, vitéz magatartásáért zászlóssá léptették elő és ezenfelül megkapta a II. osztályú ezüst vitézségi érmét. Gratulálunk ifju barátunk hőstettségéhez s kívánjuk, hogy élvezhesse dicsőségét a jövőben s minél előbb vezérelje haza a jó Isten többi hőseinkkel együtt!

— Köszönetnyilvánítás. Mindazon jó barátainknak, rokonainknak, kik felejtethetetlen férjem temetésén megjelenésükkel mélységes bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ezuton mondunk halás köszönetet. Özü. *Német Bálintné* és családja.

— A Huszár György emlékalapítvány-ra ujabban a következők adakoztak: Ádám László 20 kor. Mészöly Gáspár 20 kor. Salamon Zsigmond 2 kor. Földényi Tivadar 20 kor. Dr. Kökény Dezső 10 kor. Dr. Kökény Dezső 10 kor. Kollársz

Lajos 20 kor. özv. Somogyi Károlyné 30 kor. Somogyi Emma 20 kor. id. Jalsoviczky Sándor 20 kor. ifj. Jalsoviczky Sándor, Károly és Zoltán 20 kor. Gáll Jenő II. o. mt. gyűjtőívén 41 kor. 30 fill. Kovács Ferenc 20 kor. A nemes szívű adakozóknak a tanári kar nevében hálás köszönetet mond a főgimn. igazgatóság.

— Vaikó Pál meghalt. Városunk kiváló szülője, kit a legbensőbb rokonság, barátság és ismeretség szálai fűztek hozzánk, a magyar bírói kar kiválósága Vaikó Pál meghalt Budapesten, dec. 29-én. Az érdemes bírói férfiu a legnehezebb büntügyek vezetésével volt megbízva a Kurián. Ő volt a sajtóügylek állandó referense is. Egyik fia csak nemrég esett el az Isonzói melletti harcokban. Halálának híre a Vaikó, K. Faragó, Neszmélyi Papp családokat és sok érző szívű jó ismerőst és barátot ejtett gyászba.

— Istentiszteleti sorrend a ref. templomban. Ma, új esztendő első napján délelőtt prédikál Bakó József, délután egyházi beszédet tart Szalontay Ferenc.

— Szerbia területe, lakossága és gazdasági helyzete. Most, hogy győztes katonáink végrehajtották a Szerbiára kirótt ítéletet, igazságért, békéért küzdő fegyvereink végigszöpték ezt az orgyilkosok által korlátozott országot és mint oda nem illőt, kivágták Európa testéből és eltörölték a föld színéről, méltán felvetődik a kérdés, hogy milyen is volt ez a tűzfészek, mekkora a területe, mennyi lélek lakta és milyen volt a gazdasági helyzete? Erre megfelelnek a következő adatok. Szerbia területe 84,000 négyzetkilométer, 4,400,000 főnyi lélekszámmal. Népsége legsűrűbb a Balkánállamok között, amennyiben 52 lélek él egy négyzetkilométernyi területen. Lakossága nagyjából gőrgökatiolikus. Állattenyésztéssel és földműveléssel foglalkoznak. Földje kitűnő, de csupán harmadrészt művelik meg és ezt is kezdetleges eszközökkel. Az országnak majdnem fele erdőszéggel van borítva, amelynek nagyrésze tölgy. Az erdőgazdálkodásuk is kezdetleges. A burgonyatermelés minimális. Kukoricával bevetettek 600,000 hektárt (egy hektár: 1738 katasztrális hold), búzával 400,000 hektárt, zabbal és árppával 100,000 hektárt, rozsral 50,000 hektárt, dohányval 2000 hektárt és körülbelül 40,000 hektáron szőlőt termelnek. Selyemtenyésztése fellendült, amennyiben selyemgubóból két évvel ezelőtt 1,400,000 frankot vettek be a termelők, amit mind külföldre szállítottak. Állatállománya 150,000 ló, 1,000,000 szarvasmarha, 800,000 disznó, 4,000,000 juh és kecske. Ipara még kezdetleges, bár évekkal ezelőtt számos németországi cég egyre-másra alapította a gyártelepeket és így némileg ez is fellendült. Van számos sörfőzdéje, malma, cement- és dohánnyára, mely utóbbi államilag monopolizálva van. Ásványokban gazdag, de nagyrészt kiaknázzatlan. Van sok szén, vas, réz, ólom, ezüst és cink hegyeiben, de tőke és szakértők hiányában nem tudják kiaknázni. Kereskedelme virágzó volt, de sokat hanyatlott az utóbbi években. Kivitele három évvel ezelőtt 120,000,000 korona volt, amely nagyjából állatokból állott, melyet Ausztria-Magyarországba, Németországba és Törökországba szállítottak. Behozatala volt gépekben, textilárúkban és papírban és sok más iparcikkben. Fő folyói a Duna, Száva és Drina, amelyek hajózhatók. Valamennyi

csak a határán van, magában az országban nincs nagyobb hajózható folyó. Vasutvonala körülbelül 960 kilométer. Ebből fővonal csupán az a rész, amelyen az Orient-expressz robog keresztül és pedig: Wien—Budapest—Belgrád—Nis—Szófia között, a többi vonalai másodrendűek. Szerbia székvárosa Belgrád, 92,000 lakossal, a Duna jobb oldalán fekszik. Textil-, bőr-, dohány- és fegyvergyárakkal. Belgrádtól nem messze délre gazdag higany- és ezüstbányák vannak. Élénk kereskedelmi város még a kínai faszertű erődítményével Szemendria, azután Negotin, nagyterjedésű szőlőtermeléssel, mindkettő a Duna mellett, a történelmi nevezetességű Sabác (a Száva mellett) 13,000 lakossal. Megemlítjük még az élenkforgalmu és erős várral védett vasuti gőcpontot: Nis várost a Morava mellett, melynek 25,000 főnyi a népessége. Nis Szerbiának második fővárosa. Nagyobb város még Úszkub, a Vardar-folyó mindkét partján, 40,000 főnyi lakossal, amely a szerbeknek a balkáni háboruban legnagyobb zsákmányuk volt és Monasztir, a görög határ közelében. — A szerb népet legjobban jellemzi az orgyilkosság, mely a sajtó által szított nagyzási hóbortból és a sovinszita örvényéből indul ki. Egyik ilyen legnevezetesebb orgyilkos az úgynevezett Oblic (vagy Koblics) Milos, ki — a szerb hagyományokhoz híven — a szerb-török háborúban — a rigómezei ütközet után a törökök táborába lopózott és a győztes Murad török szultánt orvul legyilkolta. Ilyen gyilkosságnak lett áldozata Bosznia egyik tartományi főnöke, Obrenovic Sándor: szerb király és trónörökösünk és neje. Csak egy kis pillanatnyi sikere legyen is, a Narodna Odrnara által elvitt sovinszita képek voltak életüket is feleldozni és nem riadtak vissza semmiféle gyilkosság következményeitől. Ezeket a gyilkosokat a szerb nemzet valóságos titáni nemzet hősként ünnepele, különösen Oblicet, kinek tiszteletére minden évben ünnepet rendeztek, melyen maga a kormány is képviseltette magát és maga a kiküldött mondta az ünnepi beszédet, méltatva az elhunyt „hőstettét” és „érdemeit”.

— Uj év, új munka! Holnapután, hétfőn reggel ismét megkezdődik iskoláinkban az emberré képzés nagy munkája. Adja a Mindenható, hogy a Béke jegyében végződjék ez a legnevezetesebb munkálkodás!

— Adakozás. Az árvák részére karácsonyfára Csurgai Janka 5 koronát küldött a szives adományért a nemes szívű kis adakozónak hálás köszönetet nyilvánít az árvaházi bizottság

— Hősi halál. Szabó Dénes asztalos mester földink, a 38 gy. e. IV. századának hős vezetője 1915. év okt. 7-én fejlődés következtében 31 éves korában hősi halált halt.

— Hivatalos jelentések. Vezérkarunk dec. 31-én a következő jelentést adta ki:

Északkeleti harcok. Kelet-Galiciában a harcok terjedelme és hevesége növekedőben van. Az ellenség tegnap nemcsak a besszarábiai arcvonal, hanem a Strypa alsó és középső folyásától keletre levő állásaink ellen is intézte támadásait. Előnyomulása többnyire már útegeink tüzeiben megfiusult. Ahol nem így történt, ott az orosz rohamoszlopok gyalogsági- és gépfegyvertüzekben omlottak össze. Az ellenség annak a helynek legészakibb részén, ahol tegnap támadott, a burkanovi hídfő előtt, 900 halot-

tat és súlyos sebesülteket hagyott hátra. Itt három zászlós és 870 főnyi legénység adta meg magát. A Kelet-Galiciában tegnap beosztított foglyok összes száma meghaladja az 1200-at. Az Ikva és a Putilovka mellett helyenkint tűzérési harcokra került a sor. A Kormin-patakknál és a Styr mellett magyarosztrák és német csapatok az oroszok több előretörését visszaverték.

Híser altábornagy, vezérkari főnök helyettes.

— A december 27-én megtartott pótsemlén alkalmasoknál talált azon mezőgazdák és gazdasági alkalmazottak, kik a gazdaságban nélkülözhetetlenek és felmentésüket kérik óhajítják, azok népfőlkései igazolványi lapjaikkal a katonaiügyi tanácsnoki hivatalon még 1916. Január 3-án a délutáni hivatalos órák alatt jelentkezhetnek.

— A karácsonyfaünnepély című elszámolásunkhoz még utólag pótoljuk, hogy Buz Ferenc 25 liter bort adományozott a katonák részére. A kórház igazgatósága.

— Levél a harcterről. Huszár Imre, városunk derék és vitéz szülője — édesapjához írt egy nyílt „tábori-levelezőlapot” az orosz harcterről. E levelezőlap nem a nyilvánosságának, hanem az édesapjának szólt. Hallva, hogy levél jött, én is érdeklődve olvastam. Kérem az édesapát, engedje meg, hogy a helybeli lapban szösz szerint közölhessem ezen családi és bizalmas tudósítást, melyből kiviláglik az ottani harcászati helyzet és abból folyó közszellem valódi tényállása és az igazi nagykörös tisztá érzelmi magyar fajvitézség erényei. Részben a testi csüggedés is kiérzik leveléből, de a harci fáradsalmak között ezen csodálkozni sem lehet, de erőt, kitartást és biztos reményt nyújt győzelemre a hazafiai lélek, midőn sorai végén így nyilatkozik meg. „A nélkülözöttség dacára is nagyon érdekes és szép itt az élet.” A levelezőlap szövege ez: „Orosz harctér, nov. 26. Kedves jó apám! Innen, az orosz sivatag széléről, földalatti barlangomban lobogó tűz világánál írom e lapot. Vágyakozva, de kis reménnyel gondolok vissza az otthoni kényelmes életre. Különösen éjjel borzasztó hideg van. Fűtünk is kis odunkban szünetlenül. Egy nagy erődnek a szélén vagyunk beásva. A nagy halotti csöndet csak az ágyuk bönbölése, trén- és municiószekerek zörgése zavarja meg. Néha jut eszébe egy-egy posztinak, hogy az ellenség felé erresszen néhány golyót. Máskülönbön csöndes minden. Nappal a deackungok kiépítésén dolgozunk. Ma nem mozdulok ki, mert tegnap nagyon átfáztam. Ezt az életet csak az tudja elképzelni, aki részt vesz benne. Ha talán az Isten visszasegít, fogok még sokat mesélni róla, mert minden szenvedés és nélkülözöttség dacára is nagyon érdekes és szép itt az élet. A rend és fegyelem bámulatos.

— Addig is csókolok számtalanszor mindenkit szerető fiuk Imre.”

— Miért nem lett vége a világháborúnak?! . . . (Ljévi tréfa.) Lapunk egy barátjától kaptuk ezt a kis, jóízű holmit: nagy tanácskozás folyt a menyországban a karácsonyi ünnepek közeledtekor, hogy hogyan lehetne már egyszer végét vetni ennek a borzalmas világháborúnak! . . . Mégis rettenetes, hogy másfél év óta gyilkolják egymást a megvadult emberek . . . hogyan lehetne segíteni rajtuk? — Azt mondja az

Ur: „Erigy le fiam, Gábriel arkangyal, csinájl békét közöttük.” — Nagyon szivesen mennék, atyám, — felelte aszárnyas fia, — de tudod, hogy szép szárnyaim vannak, aztán mikor repülnék, szállnék, hát *repülő-gépnek néznének* a megvadult csapatok, lelélnének, egy ronccsal több, aztán mégse lenne béke . . . — „Igazad van, fiam, menjen le hát az öreg Mózes.” — Lemennék, Uratyám, de tudod, hogy zsidó vagyok, hát rögtön betennének a kórházba, vagy más segédszolgálatba, nem kerülhetnék a frontra, nem tudnék szolgálatot tenni a béke érdekében. — Ennek is igazat kellett adni, azért a Mindenható kissé ingerülten fordult Szent Péterhez: „Öreg, te mégysz, neked kell menned!” — Megyek én Atyám, ha parancsolod, de ha lehet, légy méltányos: soha életemben, hosszú, mennybéli kapus koromban annyi *kapupénzt nem kerestem*, mint most . . . Éjjel-nappal jönnek a lelkek, légy könyörületes Atyám! — „Jól van, igazad van, hát akkor menj te fiam, Jézus.” — Az istenember készséggel felelt: Te tudod, hogy 34-ik éves koromban dicsőültem meg a Golgothán, hát ha most lemegyek, annyi szent, hogy azonnal *besoroznak!* 34 év! Okvetlenül mennem kell a káderba. Hátha gondolod, hogy egy harccsal több, vagy kevesebb, én szivesen helyt állok, de vajjon lesz-e akkor is béke?! — Igaz, igaz, zugtak rá a mennyei seregek. — Itt más nem segíthet, csak te, magad, ha leszállnál Atyánk! — „Megtennem, de mi lesz, hogyha elhagyom a széketem, ez a Vilmos azt is elfoglalja?!” . . . — Ezért nem lett vége a háborúnak, írta a beküldött, kinek tréfáját megmosolyogtuk s azt sóhajtuk rá, hogy akár hogy is, de legyen vége már az öldöklésnek!

— **Még vessünk őszi búzát.** Az őszi gabonavetéssel országsszerte erősen el vagyunk maradva. A megfogyott ígás és kézierőn kívül nagy mértékben hatrállatta a vetési munkálatokat a rendkívül kedvezőtlen, tulságos csapadékos időjárás, majd a korán bekövetkezett fagyos, télies idő. Ez azonban nem lesz tartós úgy, hogy még jó ideig enyhébb időt remélhetünk. Tekintettel arra, hogy a kenyér-gabona biztosítása egyik legfontosabb háborus érdekünk, minden erőnkkel, egymást kisegítve is azon munkálkodjunk, hogy még ez évben vessünk őszi búzát, a mikor csak lehet és a mennyit csak tudunk. Az e hó folyamán elvetett buza még egyáltalában nem kockázatos s azért nemcsak közérdek, hanem saját jól feljogosított érdekünk is, hogy még vessünk, hogy minél több őszi búzánk legyen. Ugyancsak fontos az is, hogy a tavasziak alá, a mikor csak lehet, szántunk az egész tél folyamán, ha nem is esik olyan szántás, mint a milyenhez béke idején hozza szoktunk, mert a téli fagy azt még helyre hozhatja; minden esetre azonban jobban járunk, mintha tavasszal a sok szántatlan terület bevetését nem győzzük s az ország egy része parlogon marad. A kis gazdákat is igyekezzünk ezekről felvilágosítani és meggyőzni, mert azoknál különösen megrögzött szokás, hogy mihelyt télre fordul az idő, sutba dobják a talajművelő gépeket és eszközoiket.

— **Magyar és osztrák szövetkezetek hadikölcsön jegyzése.** Az osztrák szövetkezetek a három hadikölcsön jegyzésében 170 millió koronával vettek részt. Az Orsz. Központi Hitelszövetkezet kötelékébe

tartozó szövetkezetek az első hadikölcsönre 49 millió, a másodikra 59 millió, a harmadikra pedig 80 millió koronát jegyeztek, úgy hogy e szövetkezetek jegyzése a három hadikölcsönre összesen 188 millió korona.

— **A burgonyaküldemények bérmentesítendőik.** Gyakran fordultak elő az előző években olyan esetek a vasutaknál, hogy az állomások által az illetékek átutalása mellett felvett burgonyaküldemények a téli hónapokban a nagy hidegek miatt szállítás közben megfagytak. Az ilyen küldeményeket, a melyek a rendeltetési helyre teljesen élvezhetetlen állapotban érkeztek meg, a címzett nem váltotta ki és ennek folytán az árut az államvasutaknak meg kellett semmisíteniök. A fedezetlen szállítási illetékeket aztán a feladótól kellett behajtani. S ezért hasonló nehézségek elkerülése és a vasut anyagi károsodásának meggátálása érdekében a Magyar kir. államvasutak igazgatósága most az összes állomásokat utasította, hogy burgonya küldeményeket a téli hónapokban a midőn is ilyen küldemények könnyen ki vannak téve a megfagyás okozta romlásnak, a vasuti üzelszabályzatban foglalt határozományok alapján csakis a fuvardíjak előzetes lefizetése mellett vegyenek fel szállításra.

— **A kormány maximálja a tűzifa árát.** Feltétlenül beavatott helyről azt az információt kapta a „Nagykőrös és Vidéke”, hogy a földművelésügyi miniszteriumban már elkészült az az intézkedés, amellyel a kormány a tűzifa árának országos maximumát rendeli el. A tűzifa árának hatósági megállapítása minden esetre hathatós lépés lesz a tűzifa inség megakadályozására s a kormány azt reméli, hogy azon intézkedés véget fog vetni a fával üzött manipulációknak.

— **Adakozás.** Az árvák részére idős Labancz Mihályné édesanyja halála év fordulójára 10 koronát adományozott téli ruhára, melyért hálás köszönetet mond az árvaházi bizottság.

— **Drágul a föld.** Érdekes és jellemző tünete a gazdasági és pénzügyi viszonyoknak, hogy a föld árak országsszerte emelkedőben vannak. A kisgazdák takarékos hozzátartozói és az Amerikában rekedt kivándorlók itthon maradt asszonyai mind földet akarnak vásárolni. Van pénze a kisgazdáknak, aki most szépen visszafizeti a régi jelzálogos adósságait is. A határszéleken, ahol eddig csökkenő irányzatot mutattak a földárak, meglepő arányú emelkedés mutatkozik. Vonatkozik ez elsősorban az ellenségjárta Zemplén és Máramaros megyékre, továbbá a délvidékre, különösen Szabadka és Ujvidék környékére.

— **Öngyilkosság.** Karácsony másodnapján Jónas Lidi a háztartásbeli leány bántában felkaszotta magát s mire tettét észrevették, meg halt.

— **Elhalasztják az állami tisztviselők előlegének levonását.** Az állami alkalmazottak 1915. évre 400—1200 korona fizetési előleget kaptak, tiz havi letörlesztésre. A törlesztés megkönnyítésére az országgyűlés husz százalékos fizetési pótléket szavazott meg a tisztviselőknak, de a pótléket januárban még nem folyósítják. Épp ezért a tisztviselők attól féltek, hogy januárban a rendes fizetésükből vonják le az előleget. Most azonban arról érkezik hír, hogy az állami alkalmazottak január elsején teljes egészében kapják meg a fizetésüket.

— **Kik kérhetnek három havi szabadságot.** A honvédelmi miniszter felhatalmazta a honvédkerületi parancsnokságot, hogy közgazdasági érdekből, különös méltánylást érdemlő esetekben az alábbi foglalkozást üzöknék, előre meghatározott időre, de legfeljebb 3 hónapra szabadságot engedélyezhessen: önálló mezőgazdáknak, nagybirtokosoknak, mezőgazdasági szövetkezetek egyes tisztviselőinek, illetve alkalmazottainak, mezőgazdasági célokra szükséges kovácsoknak, és bognároknak, ispánoknak, bérsegadárknak, majorosoknak, udvarbíróknak és munkavezetőknak, erdőgazdáknak, fatermelők és ezek üzemvezetői, felügyelői, gépészeti személyzetének, molnárok és halászoknak, kádároknak (legfeljebb hat hét), serfőzőknék és alagszóvezőknek. A kérelmeket a közigazgatási hatóságok fejei, illetve főispánok véleményezik.

— **Értesítés.** 1916. évi jan. 3-tól kezdve az eddigi feltételekkel minden tábori postához lehet magán csomagot küldeni. A 11, 39, 51, 125, 149, 169, 186. számú tábori postákhoz állandóan, vagyis bármely napon, a többi tábori postához azonban ezután is csak minden hétfőn, kedden és szerdán adhatók fel a tábori csomagok.

Nagykőrös, 1915. dec. 30-án.

Postahivatal.

Csarnok.

Ady Endre költészete.

Részlet **Geceze Ambrus** főimn. tanárnak 1915. nov. 28-án Munkácsdon tartott szabadlyeumi előadásából.

(Folytatás.)

2

Valami nagyon egyszerű dolgot homályosan elmondani, nem könnyű dolog. Talányban beszélni, hogy mások csak gondolkodás, boncolgatás után értsék meg: nagyon is nehéz. Nem sikerül ez Adynak se mindig, látszik abból is, hogy mostanában a versei már teljesen érthetetlen zagyvalékok. Kell ehhez a homályos beszédhez a léleknek bizonyos hangulata, de azért magának a léleknek egészségesnek kell lennie.

Ady ezt a zavaros lelkiállapotot mesterségesen idézi elő: borral. A tivornyát most már csak oda képzeli, mert ő nem tivornya alkalmával írja verseit, hanem otthon, írósztala mellett. Hogy miért van ott a bor mellett a vér is az idöző szerek közt? . . . azt hiszem azért, hogy a homály nagyobb legyen, mert azt igazán nem értjük meg, hogy kerül be a vér a tivornyába. Vagy talán vörös bort ivott ezen verse írása alkalmával és eszmétársítás útján jutott eszébe a vér?! . . .

De éppen a most tárgyalt homály szempontjából is nagyon érdekes és ránk nézve nagyon tanulságos következtetésbe esik Ady egy költeménnyel odébb „A Dál-Kisasszonyok násza” címűben. Ennek tárgya szintén az ős korból való, az a magyar monda, hogyan bukkantak rá Hunor és Magyar vitézeikkel az Azovi pusztában Dul és Belar királyok mulatozó leányaira és kísérőikre; hogyan ragadták őket, akik aztán a hun és magyar nemzet ősanýáivá lettek. Arany János a Csoda Szarvas regéjében dolgozta fel ezt a mondat.

Amig Ady, a kérdés unoka a vad Ond vezértől eihülve fordul el „*ős színe láttán*”

s hiába akarja, nincs hozzá semmi köze, addig ezek a leányrabló vitézek nagyon is közel állanak a szívéhez. Ezek már „szép urfiak... nagy, jó, deli magyar legények”. Pedig ezek jó pár száz évvel régebben éltek, ha éltek, mint a szegény Ond vezér s ezeknek ősz színe láttán már nem hült el Ady! Nem bizony, mert ezek *modern* magyarok voltak, lányt raboltak, szépét álmotdák a fehér, kimondhatatlan ruha darabról, fiatal nőtvál csalták le a lányokat. Oh ezek már franciáskodtak, nem pedig Bodrogot usztak, Tarcchallegyre versenyt lovagoltak és diadalmos honszerző csatákban hazát szereztek a késő unokáknak, mint a szegény Ond vezér. S mennyire elemében van itt Ady! Egész énjéből ömlik ki a satnya érzékiség. „Nyárban az ember nőre jobban vágyik, Mert a nyár nagy kerítő”. S nem is homályos, egész tisztán érthető! Bár homályosabb volna! Ez a satnya érzékiség jellemzi főként a Léda-dalokat. Oh azok a Léda-dalok, bizony inkább — Céda-dalok.

Vannak komoly emberek, akik a symbolistikus költészetet helyén valóknak tartják, érte rajonganak és így Ady költészetének is komolyan pártjára kelnek. Ezek számára a következő nyilatkozattal tartozom: Kétféle költészet van, az egyik az irányköltészet, amely bizonyos, határozottan körvonalozott célt szolgál, mint pl. Eötvös regényei. A másik a *l'art pour l'art*, vagyis: magáért a művészetért való költészet. Hogy melyik az értékesebb, eldöntetlen, de mindkettő jogosult. Jogosult tehát a symbolistikus költészet is, ha a *l'art pour l'art*-t szolgálja, mint az Ady által utánzott, modern francia költészetben találunk példát. De vajjon az Adyféle symbolistikus költészet ilyen-e? Nem! Ady symbolistikus költészete *irányköltészet*: a *gógós nemzetköziség, a satnya érzékiség kultusza az iránya*, ha symbolismusa dacára is nagyon érthető, nagyon bántó formában. Így hát az ő költészete épen a magyar nemzeti szellem szempontjából esik a legnagyobb kifogás alá és e haza területén jogosulatlan. Ne énekeljen ő itt a „csordanépek, a „gatyás parasztnak”, legyen Páris az ő Bakonya s menjen a Ganges partjaira! Itt e haza területén csak egy irányköltészetnek van jogosultsága: *annak az irányköltészetnek, amely a magyar nemzeti szellemnek becsületos, igaz kifejezője.*

Van egy pár jobb költeménye is Ady-nak, elismerem. Azok, amelyek a *l'art pour l'art*-os francia mintákat megközelítik. De ezen néhány valamicsodás versért sanctionálni az egész Ady-költészetet: könnyelműség, vagy épen lelkiismeretlenség volna! Ez az én hitvallásom ebben a kérdésben. Főként pedig a nevelő gondjaimra bízott magyar ifjúság nemzeti alapokon nyugvó oktatásában!

De meg is felelt már a háború borzalmas nagyszerűségeiben fellendült és megismosodott magyar nemzeti szellem az Ady és a Nyugatosok költészetét, irányát illető, évek óta fennálló kérdésre egész költészetben, Gyóni Géza költészetében, legfőként pedig Gyóni Gézának „Levél Nyugatra” című versében. Ezt a költeményt az oroszok által körülzárt Przemyslben írta a hős magyar költő 1914 októberében. Jellemző részletei a következők: „Hol vagytok most kis „intellektüelek”?... fránya franciások, kis erőtűkák, tucatóriások? A vihar földjén

csak egyet is lássak! De hol vagytok haj? Merre a szemem lát, Vasizmu hősök verik a gyehegnát... Az a Nyugat, melyet majmoltatok, S melytől vártátok a szent holnapot, És a vad Észak, melyet épülésül Rajzoltatok, már rohadt a penésztil. S akik megtartják néktek a világot, Erkölcstben tiszták, harcban óriások”.

„Halljátok ime s megtartsátok észbe
Kora szült kornak sok kis csenevésze:
Korhadt fa törzse, min harkály kopácsol,
Földre zuhan már vihar támadáskor.
Csak szálás fenyes, melyben sasok hálnak,
Állhat ellen szél forgatagának.
És jöhet vihar, világkeverő:
Mosolygva állja szűz magyar erő!
(Vege.)

Irodalom.

***

* **Tábori küldésre alkalmas csomagolásban a legnépszerűbb magyar irodalmi vállalat a „Magyar Könyvtár”** hétféle sorozatot bocsátott közre. Minden sorozat más-más hangú és irányú elbeszélő munkákat tartalmaz. Harctéren és a harctér mögött levő katonáink igen gyakran kérnek olvasmányokat pihenő napjaik és óráik felderítésére. Erre a célra hét különböző kiválóan alkalmas sorozatot adott ki a Magyar Könyvtár: egy ilyen tábori sorozatban tíz füzet van e kintinő s mindenfelé rendkívül elterjedt vállalatból nagy gonddal és izléssel összeválogatva a legkintinőbb magyar és külföldi írók műveiből. Az összeválogatással gondot fordítottak arra, hogy csupa szórakoztató, érdekes és értékes művek legyenek minden sorozatban; a lehető legalkalmasabb olvasmányok pihenő, üdülő vagy a kórházban gyógyuló katonák számára. A sorozatok tábori postára való feladásra becsomagolva kaphatók; egy-egy tíz füzetes csomag ára 3 korona. Kapható minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai r.-t.) Andrássy-ut 21. sz. alatt.

Szerkesztői üzenet.

Annak a bácsikának, aki a Bazsó Lajos-féle kereskedésben azt jóslgatta, hogy lapunk, a „Nagykörös és Vidéke” új esztendővel meg fog szünni, a következőket üzenjük:

Az utolsó próféta Malakiás volt. Ő óta a jóslás legalább is kétes mesterség. Nem ajánlatos komoly embernek. Vagy legalább is annak, aki a fenti jelzőre szeretne számot tartani.

Lapunk nem szűnik meg. A „bácsiká”-nak ebbeli kijelentését tehát csak személyes óhajtozásnak minősíthetjük. Lehet, hogy ő, vagy az ő köre szeretné, hogy megszűnjenek. Bocsásson meg: nem tesszük meg neki ezt a szivességet. Ellenben kérve-kérjük, hogy ne felejtse a: „Leben und Leben lassen” nagy és szép elvét. Szívükből kívánjuk, hogy éljen jól és egészséggel.

Hirelése mindenestre alkalmas volt arra, hogy egyesek lapunk jövőjét illetőleg kételyt tápláljanak. Csakis ezért tartjuk szükségesnek, hogy a hírelésre feleljünk. És megnyugtassuk lapunk barátait és olvasóinkat: mi az új esztendőben is maradunk, akik voltunk. A város közérdekű ügyeinek igaz szószólói és nemzetünk jövőjének becsületos szívű munkásai.

Közgazdaság.

***

Piaci árjegyzék.

Nagykörös, 1915 dec. 31.

I. Élelmiszerek.

(Tejmérték, tojás, kenyér.)

	Kor.
Tej liter	36
Turó, 4 csomó	32
Vaj, 1 drb.	40
Téjföl (1 mérték 2 dl.)	22
Juh sajt, 1 kg. idei	
Tojás, 1 db	16
Tojás, 4 db	64
Tojás, 100 db	160
Félbarna kenyér	46

II. Baromfi piac:

Hízott lud	kg.-ként	3:60
Sovány lud	kg.-ként	2:40
Hízott kacsa	kg.-ként	3:60
Sovány kacsa	kg.-ként	2:40
Tyuk	kg.-ként	2:40
Csirke	kg.-ként	2:40
Idei sovány liba	1 pár	
Káppan	kg.-ként	2:40
Gyöngytyuk	kg.-ként	2:40

III. Gabonapiac:

Krumpli 1 másza	9:50
Széna 1 másza	12.
Szalma 1 kocsi szám	20.
Rozs 100 kg.	29.
Árpa 100 kg.	28.
Zab 100 kg.	28.
Kukorica 1 kg.	26.

IV. Gyümölcs piac:

Citromalma	1 kg.	60
Zirizalma	1 kg.	32
Pogácsaalma	1 kg.	30
Rétesalma	1 kg.	
Dió	1 kg.	1:80

Bécsi sertésvásári jelentés.

Eredeti tudósítás Schleichfelder és Társai cégtől (Bécs, St. Marx.)
1915. évi december 28.

A mai vásárra összesen 6536 darab sertés volt bejelentve, beérkezett azonban 2724 südő és 2411 zsírserítés és pedig:

Magyarországból	3942 darab
Galiciából	„
Oszt. tartományokból	1193 „
Összesen:	5135 darab

Az üzlet irányzata: igen szilárd volt.

Prima magyar sertés	— 530 fill.
kivételesen — fill.	
Közép sertés	520—525 „
Óreg sertés	520—525 „
Könnyű- és szedettsertés	480—515 „
Südő (lengyel erdélyi)	460—530 — „
Szermésgéi	— „

Értesítés!

Van szerencsém értesíteni a tisztelt közönséget, hogy Vasut-utca 56. szám alatt a volt Dónáth László féle házban **1 nagy és 1 kisebb bolt helyiség bármilyen üzletnek megfelelő, 1916 évi Május 1-től kezdve kiadó. Kívánatra esetleg átalakítom, lakás is van az udvarban. Értekezni lehet**

özv. Frank Zsigmondnéval
5-6v lakik VI. ker. Kossuth-tér 39. sz.

Rózsavölgyi és Nádor-féle

Karácsonyi Zene Album megrendelhető eredeti bolti áron, költségmentesen Székely Albert könyvkereskedésében.

— **Tábori postadobozok** 100, 150, 250 és 350 gmm. tartalomhoz 6 féle alakban kaphatók Székely Albert könyvkeres-

Hirlapelőfizetés!

Az összes fővárosi napilapokra és folyóiratokra előfizetéseket lehet eszközölni nálam. :: ::

A közönség ez esetben megtagadja a bélyeg és utalvány költését és a postán való hosszadalmas várakozást. :: :: ::

Más városokban is a közönség négyelmére az erre hivatott könyvkereskedők végzik a hirlap előfizetést. A lapot a közönség ép úgy kapja tovább postai szállítással, mint eddig. Ha valamelyik fővárosi napilapra egész éves előfizetés eszközöltetik, az illetőnek 100 drb. nyomtatott névjegyet ingyen készítek.

SZÉKELY ALBERT, könyv- és papirkereskedése, villanyóraire berendezett könyvnyomdója, NAGYKÖRÖS. :: ::

35 dekás tábori fadobozok kaphatók: SZÉKELY ALBERT könyvkereskedésében.

Hirdessen A „NAGYKÖRÖS és VIDÉKE”-BEN.

Keresek

a piactéren a „Nagykörös és Vidéke” részére egy megfelelő szerkesztési és kiadóhivatali helyiséget. Ajánlatokat elfogad szóval, vagy írásban

D. TÓTH FERENC,
lapunk szerkesztő-tulajdonosa. ::

Használjunk hadisegély postabélyeget és levelezőlapot.

LAKÁS ÉS KOSZT KERESTETIK 3 tanuló részére. Aki hajlandó erre, sürgős megbeszélés végett jelentkezék a felszegei ovodánál 201. sz. alatt.

Egy ügyes, megbízható **segéd**

a Nagykörös „Hangya” Fogyasztó és Értékesítő Szövetkezethez AZONNAL FELVÉTTETIK.

Ajánlatokat elfogad **Erdélyi Teréz** üzletvezetőnő.

A Nagy Háboru írásban és képben.

Kapható:

Székely Albert
könyv- és papirkereskedésében

Egy füzet ára
40 fillér.

Magyar-Orosz nyelvtan kapható

Székely Albert könyvkereskedésében. **Ára 60 fill.**

Hirdetéseket jutányosárban vesz fel lapunk kiadóhivatala.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém értesíteni a t. gazdaközönséget, hogy a **Haditermény Részvénytársaság** részére mindenféle **gabonát, babot, krumplit** vásárolok a legmagasabb napi ár mellett és az eladókat a legnagyobb kedvezményben fogom részesíteni. :::

Kérveb. pártfogásukat. kiváló tisztelettel
SZÜCS SÁNDOR terménykereskedő.

Vegye meg

okvetlenül **minden kedden, csütörtökön és vasárnap a**

„Nagykörös és Vidéke”

cimű gazdasági és politikai lapot. ::

Minden száma érdekes és csak ::

hétköznap 4 fillér, vasárnap 10 fillér az ára.

ZÓKY ISTVÁN épület- és géplakatos **Nagykörös.**
IV. Mentovich-utca 357. sz.

Elvállal mindennemű **épület és vasszerkezetek munkálatait**, valamint **gépjavításokat, villanyvilágítási javításokat, villanycsengők bevezetését és javítását, modern sír- és drótkerítéseket** stb. stb. jutányos árak mellett szolid kivitelben készítek.

Eladó föld.

Szabó Lászlóné örökösének hosszuháti 1 hold szőlő- és a kecskeméti-szentkirályi 51 hold szántó- és kaszáló földbirtoka örökáron eladó. Ugyanott nagyobb mennyiségű széna van eladó. Értekezni lehet Cegléden, III. ker. 32. sz. alatt Szabó Lászlóval.

Eladó ház.

A kecskeméti utcából nyíló néhai Szücs Antal féle IV. kerület Buvár-utca 464. számú ház, Halász László cipésmester ur szomszédságában levő ház, mely 2 külön álló lakrészt alkot két-két szoba és konyhával, azonkívül szép gyümölcsös tágas udvarkerttel kedvező, fizetési feltételek mellett örök áron eladó. Jelenleg azonnal haszonbérbe kiadó a gyümölcsös kerttel együtt. Értekezni lehet ott helyben is, úgy szintén Szücs Judith megbizottal Patai-utcai lakásán.

Inokai Tóth Dénes VII. ker., Hajnal-u. 146. sz. alatt levő 650 négyszögöl területen fekvő háza és telke, mely áll 2 különálló kényelmes lakásból, egyikben 4 szoba, éléskamra, zárt folyosó, alattuk nagy kettős pince, másikban 2 szoba, 1 konyha, továbbá 1 alsó konyha, kamra és istállóból álló melléképületből, nagy gazdasági udvarral és mintegy 100 négyszögöl területű csemegé szőlős és 350n.-ő területű jövedelmező gyümölcsös kertből esetleg 3 részben is, 2 rész épületekkel, 1 rész pedig házhelynek, igen kedvező fizetési feltételek mellett eladó, értekezni lehet a tulajdonossal a helyszínen vagy az irodán.

Bán Korsós László X. ker. 126 sz. háza, mely áll 3 szoba (melyben egy üzlet van), egy konyha, éléskamra, sertésöl és nagy kocszinból, egy különálló épület elkerített udvaron, egy szoba, konyha és istállóból, konyhakerttel eladó; értekezni lehet a tulajdonossal.

Kiadó ház.

3 szoba, fürdő-szoba, konyha, éléskamra, pince, padlás, mosó konyha, tyúk és disznóólból álló lakás májusra, vagy előbb is kiadó. Cim a kiadóban.
v. 1—6.

Vegyesek.

Hadifoglyoknak német és francia levelek irását eivállalja özv. Papp Józsefné V. ker. 55. sz. délelőtt 9—12 között. 1-2v

Egy jó, erős használt lószerszámot keresek megvételre. Ifj. Bojtos Mihály Kocsér. 1

Fitos Vilmosnak a Cegléd-Törteli ut mentéu levő tanyáján Törtel közelében, tanyaberek akácfái s néhány nyárfa önkénytes árverésen el fognak adatni. Az árverés 1916. évi január hó 17-én délelőtt 9 órakor kezdetik meg. 3-4

Uj temetkezési vállalat!

Tisztelettel értesitem Nagykörös város és vidéke közönségét, hogy **Kertész Gyula** úr házának udvarában, a postával szemben nagyobb szabású **disztemetkezési vállalatot** nyitottam, ahol nagy raktárt tartok a legjobb kivitelű ércokorsókból, termő és bársonnyal való bevonásra alkalmas fakoporsókból valamint a legdiszesebb kivitelű sirkoszorúkból, úgy annyira, hogy disztemetkezési intézetem ezen a téren a legmesszebb menő igényeknek is meg tud felelni. — Elvállalok egyszerű temetéstől kezdve a legdiszesebb kivitelig, az alább jegyzett árakban:

klottal behuzott szegelt teríték 40 kor.
ternóval behuzott szegelt teríték 60 kor.
ércokorsó, diszes melléklettel 180 kor.

Ujjonnan készült gyászkocsmat, minden felszámítás nélkül két lóval, négy lóval pedig 5 koronáért küldöm ki.

Meg kell említenem, hogy városunkban évek óta létező összes temetkezési vállalatok társas viszonyban vannak egymással, ennélfogva a náluk levő árakkal a versenyt mindenkor könnyen felveszem, továbbá, mert temetkezési intézetem csak egyedül a magam tulajdonát képezi, tehát a többiekkel kartelben nem vagyok. Kérem a n. é. közönség szíve pártfogását, mert temetkezéseim célja a gyászoló közönséggel nagy pénzt megtakarítani, nem pedig az eddigi egységes kartel árakat fizettetni. Kiváló tisztelettel

SCHIFFER MARTON,

rőfös kereskedő, temetkezési vállalkozó

Nagy választék a legjobb sirkoszorúkból!

Nagy ujévi vásár!

A közelgő ünnepek alkalmából van szerencsém a n. é. közönség figyelmét felhívni dusan felszerelt áruházamra. A következő cikkekben érkeztek újabban tömeges készletek. :: :: ::

Ujévi izléses képeslevelező-lapok.

— Naptárak az 1916-ik évre. — Előjegyzési és zsebtárca naptárak. Levélpapírok dobozokban. Emlékkönyvek. Levelező-lap és fénykép albumok. Ridikülök. Tábori fapipa stb. Ifjúsági iratok és képes könyvek nagy választékban.

Bárhol hirdetett könyv ugyanazon árért portómentesen általam megkapható.

Hirlapok- és folyóiratok előfizetését eszközölöm.

Tisztelettel

SZÉKELY ALBERT.

Legjobb beszerzési forrás!

Mindenféle gazdasági gépek:

a legolcsóbb áron beszerezhető

NEU JAKAB gabonakereskedő gazdasági gépraktárában.

u. m.: Bächer-ekék, Melichárvetőgépek, tárcsás boronák, mérlegek és ehhez való sulyok